

MONITORING STANU CHEMICZNEGO I ILOŚCIOWEGO JEDNOLITYCH CZĘŚCI WÓD PODZIEMNYCH W 2007 ROKU

W 2010 roku, w ramach wydawnictw z serii Biblioteka Monitoringu Środowiska, ukazała się publikacja „**Ocena stanu chemicznego i ilościowego jednolitych części wód podziemnych w 2007 roku**”. Opracowanie to, wykonane na podstawie umowy zawartej pomiędzy Głównym Inspektorem Ochrony Środowiska a Państwowym Instytutem Geologicznym w Warszawie, **jest pierwszym publikowanym w Polsce raportem o stanie jednolitych części wód podziemnych (JCWPd)**.

Raport o stanie wód podziemnych Polski został opracowany na podstawie wyników monitoringu diagnostycznego i operacyjnego, prowadzonego w 2007 roku, w ramach monitoringu jakości wód podziemnych, który funkcjonuje jako podsystem państwowego monitoringu środowiska. W opracowaniu zostały wykorzystane także informacje z wcześniejszych pomiarów i badań, w tym z opracowań regionalnych. Z uwagi na brak punktów monitoringowych kilkunastu JCWPd, przy ocenie posłużono się metodą ekspercką w wybranych regionach kraju. Oceny dokonano w odniesieniu do 161 JCWPd wydzielonych na terenie kraju. Do oceny stanu ilościowego JCWPd zostały wykorzystane informacje o poborze wód i pomiarach zwierciadła wody w sieci monitoringowej.

Podstawą oceny stanu JCWPd jest Rozporządzenie Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r. w sprawie kryteriów i sposobu oceny stanu wód podziemnych (Dz. U. Nr 143, poz. 896 z dnia 6 sierpnia 2008 r.), stanowiące wykonanie delegacji zawartej w art. 38a ust. 1 ustawy Prawo wodne. W rozporządzeniu tym dokonano regulacji prawnej w zakresie wdrażania dyrektywy 2000/60/EC Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 23 października 2000 r. (tzw. Ramowa Dyrektywa Wodna) ustanawiającej ramy wspólnotowego działania w dziedzinie polityki wodnej (Dz. Urz. L 327 z dnia 22 grudnia 2000 r.) oraz dyrektywy 2006/118/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 12 grudnia 2006 r. (tzw. Dyrektywa Wód Podziemnych) w sprawie ochrony wód podziemnych przed zanieczyszczeniem i pogorszeniem ich stanu (Dz. Urz. L 372/19 z dnia 27 grudnia 2006 r.).

W cytowanym Rozporządzeniu Ministra Środowiska z dnia 23 lipca 2008 r., określone są dwie klasyfikacje stanu chemicznego wód podziemnych: dobry stan chemiczny i słaby stan chemiczny wód podziemnych. Dla oceny stanu chemicznego wód podziemnych w poszczególnych jednolitych częściach wód podziemnych, w pierwszym etapie, zostały policzone wartości średnie arytmetyczne stężeń badanych elementów fizykochemicznych z punktów pomiarowych reprezentatywnych dla danej JCWPd. Następnie zostały wyznaczone klasy jakości wód podziemnych, na podstawie porównania wyników analiz fizykochemicznych z wartościami granicznymi substancji i cech fizycznych oraz zakresami wartości stężeń charakterystycznych (tło hydrogeochemiczne) dla pięciu klas jakości wód podziemnych. Klasy jakości wód podziemnych I, II, III oznaczają dobry stan chemiczny, IV, V oznaczają słaby stan chemiczny. Jako wartości progowe elementów fizykochemicznych – dla DOBREGO STANU CHEMICZNEGO – przyjmuje się wartości graniczne dla klasy III jakości wód podziemnych.

Ocena stanu ilościowego dla wód w jednolitych częściach wód podziemnych została przeprowadzona metodą ekspercką na podstawie porównania średniego wieloletniego poboru rzeczywistego z ujęć wód podziemnych, wyrażonego w m³/24 h, z wielkością dostępnych do zagospodarowania zasobów wód podziemnych, wyrażonych również w m³/24 h, które określono na podstawie zasobów dyspozycyjnych dla wybranego obszaru bilansowego, obejmującego daną *JCWPD*, lub zasobów perspektywicznych, w przypadku braku ustalonych zasobów dyspozycyjnych. Do oceny stanu ilościowego stosowano także ocenę zmian położenia zwierciadła wód podziemnych, wynikających z działalności człowieka. Stan ilościowy wód podziemnych w *JCWPD* został określony jako DOBRY, w przypadku gdy zasoby dostępne do zagospodarowania były wyższe od średniego wieloletniego poboru z ujęć wód podziemnych oraz zwierciadło wód podziemnych nie podlegało istotnym wahaniom, wynikającym z działalności człowieka. Jeżeli warunki te nie były spełnione, wtedy stan ilościowy wód podziemnych w *JCWPD* oceniany był jako SŁABY.

Ocena stanu chemicznego i ilościowego JCWPD wydzielonych na terenie województwa podkarpackiego:

W województwie podkarpackim, w 2007 roku monitoring jakości wód podziemnych realizowany był w trzydziestu punktach obserwacyjnych monitoringu diagnostycznego, zlokalizowanych w obszarze siedmiu *JCWPD* o numerach: 109, 126, 127, 139, 157, 158, 160, które znajdują się w granicach dorzecza Wisły. W obszarze województwa podkarpackiego występuje również jedna *JCWPD* o numerze 159, która znajduje się w granicach dorzecza Dniestru. Na jej obszarze nie ma punktu monitoringowego.

Wyniki zaprezentowane w raporcie wskazują, że stan chemiczny wód podziemnych województwa podkarpackiego jest DOBRY we wszystkich *JCWPD*. Należy jednak mieć na względzie fakt, że zakres analiz, które posłużyły do sporządzenia oceny, nie obejmował substancji organicznych poza wskaźnikowym ogólnym węglem organicznym.

Stan ilościowy *JCWPD* województwa podkarpackiego również został oceniony jako DOBRY. Ocena stanu ilościowego *JCWPD* została oparta na analizie zmian zwierciadła wody oraz na porównaniu poboru wody z zasobami dostępnymi. Autorzy opracowania zwracają jednak uwagę, że precyzyjna ocena poboru całkowitego jest trudna, ze względu na dopuszczenie w Polsce do niekontrolowanego poboru w ramach zwykłego korzystania z wody.

Numer jednolitej części wód podziemnych	Dorzecze	Lokalizacja punktów monitoringowych (numer MONBADA)	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego
109	Wisły	Werchrata (1880)	Stan dobry	Stan dobry
126	Wisły	Mielec (84), Nowa Dęba (92), Kolbuszowa (139)	Stan dobry	Stan dobry
127	Wisły	Leżajsk (85), Łysaków (88), Łysaków (89), Łysaków (1514), Łańcut (90), Stalowa Wola (94), Przemyśl (757), Rzeszów (758), Pysznicza (1877)	Stan dobry	Stan dobry
139	Wisły	Ropczyce (86), Kawęczyn Sędziszowski (1874)	Stan dobry	Stan dobry

Numer jednolitej części wód podziemnych	Dorzecze	Lokalizacja punktów monitoringowych (numer MONBADA)	Ocena stanu chemicznego	Ocena stanu ilościowego
157	Wisły	Brzeżanka (145), Krosno (406), Potok (1876), Strzyżów (1879), Kały (2012)	Stan dobry	Stan dobry
158	Wisły	Makłuczka (147), Bircza (148), Bystre (151), Sanok (393), Radoszyce (396), Bezmiechowa Górna (1028), Lesko (1875), Rabe (1878)	Stan dobry	Stan dobry
160	Wisły	Dwerniczek (399), Wetlina (405)	Stan dobry	Stan dobry
159	Dniestru	-	Stan dobry	Stan dobry

ZAPRASZAMY do lektury krajowego raportu „Ocena stanu chemicznego i ilościowego jednolitych części wód podziemnych w 2007 roku”.

Raport dostępny jest w siedzibie WIOŚ w Rzeszowie oraz w Delegaturach WIOŚ w Jasle, Przemyślu i Tarnobrzegu.